

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

MOTTO: Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.

V. ÅRG.

STOCKHOLM, 15 APRIL 1916.

Nr 8.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

utkommer den 1 och 15 i var månad.

Redaktion och Expedition: 6 Lästmakaregatan!
Redaktionstid: onsdag och lördag kl. 1/2 3—1/2 4.
Expeditionen öppen vardagar kl. 1—4.
Rikstel 8600. Allm. tel. 147 29.
Telegramadress: Rösträtt, Stockholm.
Prenumeration genom posten:
Pris för 1916 Kr. 1: 35.
Lösnummer 5 öre.

För utlandet sker prenumeration antingen genom posten eller genom insändande av 2 kr. i postanvisning till tidningens expedition.

RÖSTRÄTTSBYRÅN

Lästmakaregatan 6 I, Stockholm

Allm. tel. 147 29. Rikstel. 8600.

öppen vardagar kl. 1/2 1—1/2 5 e. m.

L. K. P. R:s sekreterare träffas personligen kl. 1—3 e. m.

I samlingens tecken.

"Kvinnorna ha redan blivit en inflytelserik, upplyst och viljekraftig faktor i det offentliga livet. Det är en verklig fara uti att låta en sådan faktor växa sig stark och mäktig utanför den lagliga representationen, det är klokt, det är nyttigt att införliva en sådan samhällsmakt i representationen, där den, på samma gång den får ökat ansvar och tvingas till nödig begränsning, utan tvivel skall på många områden bidra till en sund, för landet lyckobringande utveckling."

Det kan vara skäl att ånyo erinra om dessa tänkvärda ord, yttrade av Sixten von Friesen vid riksdagsdebatten år 1909 om kvinnans politiska rösträtt och valbarhet. Ty det proportionella valsättet och de politiskt upprörda tider vi genomleva ha ju skärpt partimötsättningarna till hittills onad grad, och detta jämte den kommunala rösträtten har tvungit kvinnorna in i partipolitiken, vare sig de önskat det eller ej, och till ett så pass starkt deltagande däri, att detta under nuvarande förhållanden icke kan anses såsom något uteslutande gott.

Den ur alla synpunkter bästa och för övrigt enda logiska utvecklingen av kvinnornas deltagande i det offentliga livet är den, att de först gemensamt arbete för ernåendet av fulla medborgerliga rättigheter och att de sedan, när detta mål är nått, var och en ansluta sig till det parti, vartill deras åsikter och livsuppfattning hänvisa dem.

Ingenting kan vara mera ödesdigert än att kvinnorna bli partimänniskor först och ansvariga medborgare sedan. Det är ödesdigert ur två synpunkter. Ej minst för kvinnorna själva, ty sko-

Och kan den kvinna, som en gång tillfullo tillägnat sig begreppen "rättvisa och jämlikhet", vara med om att frivilligt pålägga sig traditionens bojar, som tyngt henne under sekler! Huru litet ha de uppfattat kvinnorörelsens innersta mening, som tro, att kvinnan så lätt kan glömma sin djupaste tro! Förstå de icke, att den helt enkelt utgör hennes lydnad för lagen om utveckling, en lag som icke är det ena könets prerogativ, utan hela mänsklighetens, att också kvinnan ledes av samma ideella trängtan, som väglett mannen på hans väg mot ljuset från den förhistoriska tiden, då han först började tänka, ända till våra dagar

Lillian B. Millards.

la de kunna tillföra det politiska livet något nytt, något av värde, måste grundvalen för deras deltagande däri vila på full likställighet med männen. I motsatt fall kan deras ställning inom respektive partier knappast undgå att bli annat än skev och ohållbar. Valseldens makt bakom ordet har nog en märkvärdig förmåga att inge den respekt, den aktning och den hänsyn för uttalade önskingar i fråga om partiets riktlinjer, som det i annat fall kan vara nog så svårt för partiets rösträttslösa medlemmar att ernå.

Ur samhällets synpunkt kan det därtill knappast vara riktigt lyckligt att en del av dess medlemmar indirekt deltaga i avgörandet av dess viktigaste livsfrågor utan att äga ansvarets rätt och ansvarets plikt.

Detta måste kvinnorna ha klart för sig. Och de måste förstå, att om de, innan de ernått fulla medborgerliga rättigheter och skyldigheter, ansluta sig till och arbeta för olika partier, böra de konsekvent var och en inom sitt parti arbeta för ernåendet av det ansvar, som politisk valrätt och valbarhet ger.

Det måste alltid komma att räknas rösträttsrörelsen till förtjänst att den söker förena kvinnor ur alla partier, kvinnor av alla stånd och villkor till gemensamt arbete för samma mål. Den moderna skrämeltaktiken är främmande för rösträttskvinnorna. De kunna ej vara med om att låta hetsa sig mot vare sig det ena eller det andra partiets kvinnor. Ty de frågor, som kvinnorna än så länge ha gemensamma som kvinnor, äro större än dem, som skilja dem som partimänniskor.

Framför allt är kvinnornas solidaritet nödvändig, tills de tillkämpat sig sin plats i staten vid sidan av männen. Och det är i samlingens, ej i söndringens tecken vi, när det gäller detta mål, skola gå fram till seger.

Äktenskapslagstiftningen.

Skrivelse till Lagberedningen från svenska kvinnoföreningar.

Vid det möte mellan delegerade från de nordiska länderna, som ägde rum i Köpenhamn i januari, uppgjordes förslag till uttalande angående den del av äktenskapslagstiftningen, som närmast föreligger till behandling. Styrelserna för de svenska kvinnoföreningar, som voro representerade på mötet — L. K. P. R., Fredrika-Bremer-Förbundet och Svenska kvinnornas nationalförbund — ha nu jämte Socialdemokratiska kvinnornas centralstyrelse enat sig om nedanstående av samtliga föreningars ordförande under tecknade skrivelse, som tillställts Lagberedningen:

I skarp motsättning till den självständigare ställning i samhället kvinnorna numera intaga stå de föräldrade lagarna på familjerättens område. Kvinnorna känna allt hårdare trycket av den ekonomiska osjälvständighet äktenskapet medför för hustrun, ävensom av moderns begränsade bestämmelser i fråga om barnen. För många gifta kvinnor ha verkningarna av de ännu gällande, på en svunnen tids uppfattning grundade äktenskapslagarna medfört och medföra alltjämt verkliga lidanden.

Med stöd av den på dessa livsområden samlade kvinnoerfarenheten och i anledning av det arbete, som utföres av den av de skandinaviska statsmyndigheterna tillsatta gemensamma familjerättskommissionen, vilja svenska kvinnoföreningar uttala följande önskemål, vilka vi begära få tillgodosedda genom nu pågående lagstiftningsarbete:

1) Mannens målsmanskap bör fullständigt upphävas, så att den gifta kvinnan erhåller full rättslig handlingsförmåga.

2) Livsförhållandenas skiftande beskaffenhet betingar, att lagen uppställer och utformar olika förmögenhetsrättsliga system på grundval av såväl gemensam som enskild äganderätt med frihet för de blivande makarna att välja samt även rätt för dem att under äktenskapet övergå från ett system till ett annat.

Där egendomsgemenskap råder mellan makarna, skall hustruns ekonomiska självständighet tryggas. Olika principer kunna härvid tillämpas, dock bör huvudprincipen vara, att makarna ställas lika med avseende på rådighet, vare sig denna utövas gemensamt eller är delad. I lagen bör sålunda utformas flera system för egendomsgemenskap.

Makarna böra vara skyldiga att bidra var och en i förhållande till sina tillgångar såväl till familjens underhåll, hemmets betryggande och barnens uppfostran som till täckande av vardera makens personliga utgifter, allt i enlighet med makarnas ekonomiska förhållanden. Till den del hustrun icke har egen inkomst av arbete eller förmögenhet, fullgör hon denna skyldighet genom sitt arbete i hemmet. Make bör beredas möjlighet att vidtaga effektiva lagliga åtgärder för att få till sig utbetalt det bidrag, som skall utgå i penningar.

3) Föräldramyndigheten över barnen bör tillkomma båda makarna med lika rätt.

I fall av tvist mellan föräldrarna i fråga om barnen bör hänsyn främst tagas till barnens bästa.

4) Tvister mellan makar hänvisas till en myndighet, vilken bör bestå av både män och kvinnor.

5) Kvinna, som gifter sig med främmande lands undersåte, bibehåller sin egen nationalitet, så länge hon är bosatt i hemlandet.

Norska kvinnor som statsråd.

Det norska stortinget har med 91 röster mot 14 antagit regeringsförslaget om ändring av grundlagens par. 12, varigenom uppnås möjlighet för kvinnor att bli medlemmar av konungens råd.

Med anledning härav skriver tidningen Norske Intelligenssedler på ledande plats:

"Beslutningen var temmelig given, som en naturlig konsekvens av, at kvindene har faat stemmeret og kan vælges til stortingsrepræsentanter. Den sidste dør maatte da ogsaa aapnes for dem.

Indvendingerne mot indstillingen var heller ikke andre, end at der ikke er noget praktisk behov for kvinder som statsraader, og at det endnu vil gaa længe før nogen kvinde kommer ind i regjeringen.

Blandt kvindene og en mængde mænd vil beslutningen selvfølgelig bli hilst med glæde som et nyt skridt fremover mot likestilling mellem kjønnene, og for kvindesakens forkiæmpere utover verden vil beslutningen staa som et nyt vidnesbyrd om, at Norge paa dette vigtige omraade av moderne reformpolitik er et foregangsland."

Använd L. K. P. R:s

brevkort och agitationsmärken.

Annonsera i Rösträtt för Kvinnor.

Annonspris 10 öre efter texten, 12 öre å textside pr mm.-höjd, spaltbredd 65 mm. Marginalannons samt annons å bestämmd plats 20 öre pr mm. Årsannonser 20 % rabatt, halvårs 10 % rabatt, kvartals 5 % rabatt. För annons till införing 1 eller 2 gånger torde likvid medfölja ordern. Annons bör vara insänd senast 5 dagar före tidningens utgivningsdatum till Rösträtt för Kvinnors expedition, Lästmakaregatan 6, Stockholm. För annonsavdelningen: Rikstel. 8600, Allm. tel. 147 29, mellan 1—4 e. m.

En kvinna.

Jag minns två ögon, som lyst,
en blick brann djup och klar!
Och i blickens eld och längtan
en själ låg öppen och bar.

En själ: en strid med livet,
så länge livet är! —
Frände, vän och stridskamrat,
jag fick dig från början kär!

Gunnar Hede.

Barnadödligheten i Europa under kriget.

Följderna av krigets barbari och ohyggligheter drabba män och kvinnor, både skyldiga och oskyldiga, men starkast berora oss de verkningar, som sträcka sig till barnen, de torterade, utsvultna barnen, som få lida för de vuxnas missgärningar. Krigets tyngd har hårdast drabbat de hjälplösa av alla, och under det senaste halvåret har dödligheten bland späda barn stigit till en forfarande procent.

När Judge Lindsey, den berömde grundläggaren av Amerikas barnomsorg, lammade Fordexpeditionen, tillbringade han en månad i Europa med att studera barnadödligheten i de krigförande länderna, och nyligen har han i den stora, dagliga tidningen New York Times framlagt resultatet av sina undersökningar. De fiendliga staterna tillåta inte att mjölk och sådana födoämnen, som äro nödvändiga för att hålla ett barn vid liv, föras över gränsen, och över 500,000 barn ha omkommit i de krigförande länderna på grund av svält. I samtliga delar av Polen äro nästan alla barn under sex år döda, och man kan knappast leta upp någon landsända, där barn under tre år ännu finnas vid liv. Under de sista massakrerna på armenierna begärde en tysk kvinna, som var föreståndarinna för ett barnhem, att åtminstone barnen skulle räddas, men representanten för den turkiska regeringen svarade henne, att man befallt armeniernas utrotande, och barnen måste följa sina föräldrar.

I Frankrike, i Belgien och i Ungern ha barnen dött som flugor. Till och med i de neutrala länderna ha de höga mjölkpriserna varit ödesdigra nog för de fattiga små barnen.

I en kommentar till Judge Lindseys yttranden tillägger den amerikanska kvinnotidningen The Woman's Journal: "Medan kvinnorna göra allt vad i deras förmåga står för att minska människornas lidanden, borde de samtidigt arbeta kraftigare än någonsin på att erhålla rösträtt, så att detta krig måtte bli det sista. Vi tro, att de flesta kvinnor komma att understöja männen vid de sällsynta tillfällen, då det kan vara rätt och nödvändigt att strida, och av erfarenhet veta vi, att antingen det är klokt eller oklokt, kommer varje nations kvinnor att ställa sig på männens sida, när deras land en gång blivit invecklat i krig. Men det är också vår djupa och uppriktiga övertygelse, att de flesta kvinnor motsätta sig erövringskrig och handelskrig, krig för låga och små synpunkter. När vi arbeta för rösträtten, då arbeta vi även för att rädda kommande generationer av späda barn från det ohyggliga öde, som nu beskäres barn i de krigförande länderna."

Stöd arbetet för kvinnans politiska rösträtt genom att ingå som medlem i närmaste rösträttsförening och genom att prenumerera på Rösträtt för Kvinnor.

C. MALMSTRÖM

f. d. A. E. SCHULDHEIS

(Firman grundad 1794)

DROTTNINGGATAN 73 C

NORRLANDSGATAN 15

ALLM. TEL. 10583

STOCKHOLM

ALLM. TEL. 16221

Specialité:

Kammar - Borstar
Franska Parfymer
och Tvålar.

Krigets inflytande på lösningen av kvinnornas rösträttsfråga.

VIII.

1. Anser Ni att världskriget kommer att påverka uppfattningen om kvinnans ställning som samhällsmedlem?

2. Anser Ni att världskriget kommer att befördra eller fördröja lösningen av kvinnornas rösträttsfråga?

Vi införa i dag följande svar på vår rundfråga:

Ernst Norlind:

Frågan om kvinnlig rösträtt är för mig icke någon isolerad fråga, ännu mindre är det en fråga, som i det minsta har något med mina känslor av riddelighet e. d. att göra. Den har icke rapport till andra kanslor i min själ än till min rättskänsla. Och som sådan är den en avdelning av den stora frågan om politisk frihet över huvud taget. Som vi nu ha det, är bristen på kvinnlig rösträtt en punkt, där samhället är kränkt och där mänskligt förnuft lagts i bojor och icke får forsa sin talan till gemensamt bästa. De anmärkningar, som av kortsyntheten i närvarande stund göras gentemot kvinnlig rösträtt, ha gjorts emot varje nytt folklager, som kämpat sig till frihet, och de ha tystnat i den stund, då friheten blivit verklighet, och skapat ansvarskänsla och självuppföstran. Jag väntar mig inga underverk av ett samhälle med kvinnlig rösträtt. Men för det första kommer det att skapa en viss trygghet inom samhället, i det man känner att man ställer krav och fordringar på en medborgarinna, som icke samtidigt är bakbunden. Man slipper att vänta en tröttande opposition från ett helt kön, så snart ett krav ställes, som icke motsvaras av rättigheter.

För det andra: bland massan av kvinnor kommer det, allt eftersom säkerheten och ansvarskänslan stegras, att höja sig enskilda och duktiga individer, vilka i närvarande stund icke ha, ej håller kunna få yttre maktställning, som motsvarar deras begåvning. Dessa komma kanske just genom sina erfarenheter som kvinnor att tillföra samhället nytt krafttillskott och ny visdom.

Vad den stora massan beträffar, så kan det endast vara till bättnad för samhället, att dess hittills tiggande hälvtvingas att tänka med och delta i samhällsarbetet.

Till sist: det kommer att finnas ett rikare urval av människor att gripa till vid val av representanter i avgörande ögonblick.

Ingen vet vad kriget kommer att föra med sig — eller rättare, vad tystnaden efter stridslarmet kommer att föra med sig. Det finns emellertid en känsla, som behärskar mig i närvarande stund: det är känslan av att det just nu måste förberedas på alla sätt och med alla medel, för att låta det nedtryckta förnuftet och dess frihetsträngtan komma till tals, då kanonerna tystnat. Det är en vanlig företeelse efter stora krig att trötheten skapar en känsla av likgiltighet, som lätt övergår till slaveri — en känsla, som strax användes av de styrande. De äro strax

färdiga att ta hand om folket genom att slå det i nya bojor — Metternich och den heliga alliansen! Det är detta vår kamp gäller, och här måste vi vara färdiga att gripa in alla, vi som ej låtit oss imponeras av kanondundret.

Det intresserar mig icke att gissa vad som skall ske, utan vara beredd på det värsta, och så långt mina krafter räcka, deltaga i den kamp som förestår. En del av denna kamp gäller kvinnlig rösträtt — kvinnans fulla likställighet med mannen över huvud taget som medborgarinna i ett fritt samhälle!

John Landquist:

Den kvinnliga rösträttsfrågan har tydligen under denna krigets tid fallit tillbaka från höjden av den aktualitet den ägde åren före dess utbrott. För folken, som nu vare sig medelbart eller omedelbart genomgå krigets erfarenheter, ter sig denna rösträttsfråga som något ganska avlägset och snarast som något förflutet. Möjligheten att driva upp rösträttsfrågan till dess förra plan och slutligen genomdriva dess önskemål torde i hög grad avhånga av den insats kvinnorna nu under kriget göra. Det mått av arbete och förtjänst de under kriget nedlagt blir den mark, från vilken de hädanefter kunna hävda sina anspråk, deras bästa argument i striden för sina rättigheter. Den brist på medborgerligt eller världsborgerligt sinne de möjligen under kriget visa skall utan tvivel bli deras motståndares argument.

Den nationella offervillighet och den arbetsduglighet på skiftande områden, som de krigförande ländernas kvinnor visat, skall helt visst kunna bli ett gott skäl för deras krav på politiska rättigheter. Det är väl inte troligt att dessa någonstädes skola vinnas utan strid. Samma partier, som funnits före kriget, skola återuppträda efter dess slut, och antagligt är att den hjärtats generositet, som nu möjligen under faran yppat sig på sina håll gentemot de politiskt och socialt tillbakasatta, skall hastigt krympa, sedan väl faran är överstånden. Man påminner sig den i olika variationer kända historien om mannen, som i sjönöd lovade en stor ljuskrona av rena silvret till sin hembygds kyrka och sedan nöjde sig med att skänka en liten tennkrona. Man kan betvivla att de, som under kriget till äventyrs ställt i utsikt ökade medborgerliga rättigheter åt kvinnorna, skola senare vara böjda att visa dem mera hänsyn än sjömannen vår Herre. Om kvinnorna skola vinna något, måste de, vilken förtjänst de än under kriget nedlagt, helt säkert börja driva en ivrig agitationsverksamhet vid inbrottet av den njugga tid, som antagligen kommer att följa efter kriget.

Även kvinnorna i de neutrala länderna torde under kriget kunna göra en insats, ägnad att föra deras sak framåt. Det arbete de kunna utföra är att efter sina krafters förmåga verka för freden. För närvarande synes i själva verket ingen annan kvinnorö-

relse än den som arbetar för uppnåendet av en varaktig fred. Denna agitationsrörelse är den form, i vilken kvinnornas politiska livaktighet nu kan göra sig gällande. Man skall sannolikt efter kriget fråga: vilket intresse ha ni kvinnor visat för den kris, den största av hant när tänkbara politiska händelser, som nu genomgått världen? Det skall knappast vara någon stark position för kvinnorna, om svaret skulle bli att de setat loja och stumma.

Härtill kommer, att det är de fredsvänliga kvinnorna, vilka ensamt efter kriget kunna vara skickade att återknyta de brutna internationella kvinnoförbindelserna. Den lilla skara oförfarade internationalister inom som utom de krigförande länderna, vilka krigets storm ej sopat bort, äro de enda, som åter kunna resa den internationella kvinnorörelsens standar. Det är deras anda, som måste genomtränga den, om den över huvud skall leva. Den makt de internationella kvinnliga allianserna kunna få för genomförande av kvinnornas anspråk, kunna de endast vinna från dem.

Det finnes ett naturligt samband mellan kvinnorörelse och fredsrörelse. Den ligger ej blott däri att kvinnorörelsen är internationell. Den beror framför allt därpå att kvinnan av sin natur är riktad mot krigets princip. Man kan drista sig påstå att kvinnornas största politiska uppgift i världen är att arbeta mot krigets instinkter och verka för fred på jorden. En svensk författarinna, icke alltid lyckad som poet, men som hade ett livligt sinne för andliga verkligheter, nämligen Lotten von Kræmer, har särskilt klart insett detta samband mellan kvinno- och fredsrörelse. Hon har som en av kvinnorörelsens yppersta föregångare firat Florence Nightingale, som genom sin organisation under och efter Krimkriget av den moderna militära sjukvården verkat kanske mer än någon annan enskild människa för lindrande av krigets ohyggligheter, och i dessa inspireerade strofer sätter hon i sin dikt över henne, som ett stort mål för kvinnorörelsen "att kuva bröders hätskhet och böja samman skilda stammar!"

Kvinnokraft, knappt anad förr, du väckte och att bruka den du lärt vårt släkte — tvivlet därpå skumt inför dig stod.

Må på dina kärlekssegrars bana
då din gärning oss att framgå mana!
Så av folkens mödrar folken lära
framför maktbegär att sätta ädelmod.

Så bland maktens listigt smidda ränker,
ädla vän, liksom en stjärna blänker
minnet av din mödas stora dag.
Kring vår jord, där blod i strömmar runnit,
du ett nät av kärlekstrådar spunnit:
bröders hätskhet kuva, skilda stammar
böja samman skall vår hand, om också
svag.

Ställningen i Sydafrika.

Av Sydafrikas fyra politiska partier är det endast arbetarepartiet som har kvinnans politiska rösträtt på sitt program, men enskilda medlemmar ur andra partier, och bland dem general Botha, ha både privat och offentligt uttalat sig för rösträtten. Man har därför hopp om att intresset för kvinnorösträtten skall vinna allt större spridning. Den 10 november 1915, när val ägde rum, fingo Sydafrikas kvinnor tillfälle att första gången utöva sin kommunala rösträtt och ådagalade då det ansvar som åtföljer en pliktuppfyllelse. Rösträttsföreningarna uppgå nu till ett antal av 27 och deras pressorgan, The Woman's Outlook, är det sammanhållande bandet mellan föreningarna.

Läf kemiska tvätt
ta och prässa Ed
ra kostymer hos
og och Ni blir
belåfen.

Orgryte Kemiska
Tvätt-och Färgeri Aktiebolag Göteborg

Husmodersutbildningen.

Upplysningsmöte i Stockholm.

Då frågan om kvinnors husliga utbildning under senaste åren blivit alltmer aktuell och socialstyrelsen, efter en utredning av de framställningar, som inlämnats till k. maj:t, förordat anslag från staten, anordnade Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt och Fredrika-Bremer-Förbundet ett möte å K. F. U. M. i Stockholm i upplysande syfte. Som känt är, har L. K. P. R. sedan flera år och vid upprepade tillfällen upptagit tanken på ett kvinnoår till debatt, och då även Fredrika-Bremer-Förbundet uppmärksammat frågan, beslöt nämnda föreningar att för allmänheten klargöra vad som hittills gjorts och vad som återstår att göra för unga kvinnors husliga utbildning.

En stor åhörarskara, bland vilka skolkösklärarinnorna voro talrikt representerade, samlades måndagen den 3 april å K. F. U. M:s lokal, där mötet öppnades av fru Agda Monteffus, som erinrade om hur intresset för det husliga arbetet ur saklig synpunkt vuxit på de senare åren.

Aftonens första talare var fröken Kerstin Hesselgren, som gav en allsidig och klargörande skildring både av frågans läge och vad som från olika sammanslutningar framkommit av önskemål och krav. Talarinnan genomgick vad som från statens sida åtgjorts för att tillgodose dessa krav. 3,000 kr. utdelas årligen i olika anslag för främjande av kursaker i huslig ekonomi. De tre stora kommittéer, som arbetat på elevernas vidare utbildning efter folkskolans slut, ha alla behjärtat kravet på den husliga kunskapingssamt påyrkat den obligatoriska fortsättningskolan, och vidare ha till kungl. maj:t framkommit flera skrivelser med begäran om obligatorisk yrkesutbildning.

Dessa skrivelser ha remitterats till socialstyrelsen för utredning, och innan man bestämmer sig för någon av de båda riktlinjerna, den obligatoriska eller den frivilliga, är det av vikt att taga del av de resultat, vartill socialstyrelsen kommit.

En framträdande princip i socialstyrel-

sens betänkande är, att man tagit fasta på, att det bör byggas vidare på de skolformer som redan finnas, och att eleverna skola kunna använda sig av utbildningen till förvärvsarbete.

Fröken Hesselgren lämnade därefter en detaljerad skildring av socialstyrelsens förslag med tvänne typer av skolor, för vilka i ett föregående nummer av Rösträtt för Kvinnor redogjorts. Talarinnan vände sig därefter mot Moderata kvinnoförbundets förslag om ett obligatoriskt kvinnoår, emedan hon ansåg det lämpligare att först pröva frivillighetens väg och i det allmänna medvetandet inskräpa, att husmödrarnas arbete verkligt fordrar fackutbildning. Det finns stora förutsättningar att bygga vidare på de resultat, vartill socialstyrelsen kommit, och därför förordade tal. att stödja detta förslag. Kvinnorna borde på allvar ta upp frågan om utbildning i husligt arbete såsom en ren kvinnofråga, både ur ekonomisk synpunkt, för arbetets egen värdesättning och för folkhälsans bevarande.

Dr Karolina Widerström, som var aftonens andra talare, framhöll i sitt föredrag betydelsen av husmoderns verksamhet. Den viktigaste delen därav är moderns uppfost-rargärning. Hon är hemmets ekonomidirektör och sjukvårdare, skaparen av hemtrevnaden m. m. och för allt detta fordras en omfattande utbildning. Husmodern måste också ekonomisera med sin egen kraft, och därmed kom talarinnan in på den hälsovårdande verksamheten och gav en detaljerad skildring av hur hon tänkt sig husmoderns plikter i fråga om hygien, barnavård och födoämnenas beredning. Genom talrika exempel ur verkligheten belyste dr Widerström sin ståndpunkt till frågan och uttalade till sist den förhoppningen, att den vetenskapliga undervisningen i hemmets skötsel och ekonomi måtte spridas till så vida kretsar som möjligt. G. H. E.

Medaljen Illis quorum

har av regeringen tilldelats förutvarande ledamoten av fattigvårdslagstiftningskommittén fröken Ebba Pauli för nitiskt och gagnande arbete i fattigvårdens och barnavårdens tjänst.

L. K. P. R:s verksamhet under 1915.

Årsberättelsen för Landsföreningen och lokalföreningarna för kvinnans politiska rösträtt har nu utkommit. Den visar att trots de i yttre avseende ogynnsamma förhållandena har intresset för rösträttsrörelsen hållits vid liv, och flera nya föreningar ha under året tillkommit. Liksom föregående år ha föreningarna i stor utsträckning inriktat sig på hjälpverksamhet, och arbetet för Röda Korset och Kvinnornas uppbåd har energiskt bedrivits. Även i fredsarbetet ha kvinnorna tagit verksam del.

Av de 393 representanter, som under 1915 suto i centralstyrelsen, voro 131 föreståndarinnor och lärarinnor i sam-, elementar- och folkskolor, 3 seminarieadjunker, 8 fil. d:r, jur. kand. och fil. kand. samt fil. mag., 1 docent, 3 läkare, 3 författare, 2 konstnärer, 2 redaktörer, 2 direktörer, 1 fabrikör, 11 handlande, 19 tjänstemän i post, telegraf och bank, 3 fotografer, 3 gymnastikdirektörer, 5 barnmorskor, 1 dövstumlärlarinna, 3 sömmerskor, 1 modist, 1 kemist, 1 organist, 1 småbrukare, 1 prokurist, 1 kamrer, 1 bokbindare, 1 telefonist.

Av uppgifterna i årsberättelserna framgår vidare att omkring 500 medlemmar av L. K. P. R. inneha kommunala förtroendeuppdrag, däruv 60 stadsfullmäktige. Omkring 160 medlemmar sitta i pensionsnämnderna och ett 60-tal i styrelserna för männens politiska organisationer. Dessutom är en medlem ledamot av lagberedningen, och 5 äro ledamöter av kungl. kommittéer.

Föredragsverksamheten har under året varit livlig. De Bergman-Österbergska samhällskurserna ha hållits i 4 län och överallt omfattats med största intresse. Dessutom ha månadskurser, fristående kurser och enstaka föredrag hållits inom olika delar av landet inför talrika åhörarskror.

Även om årsberättelsen ej visar någon ökning i medlemsantal, finnes ingen anledning till misströstan. Det energiska upplysnings- och agitations-

En kines funderingar.

En kinesisk författare skriver: Varje man skulle vilja vara en hjälte och varje kvinna skulle vilja vara en hjältes hustru. Tack vare våra gamla traditioner att pressa in flickebarnens fötter i för trånga skor kan detta förverkligas i Kina. Min hjälplösa hustru, som är bunden vid sitt hem och inte kan lämna det annat än när jag bär henne till och från palankinen, ser i mig en hjälte med ett lejons styrka och en filosofens visdom. Jag är för henne livet självt. Det är ju inte möjligt för amerikaner och européer att i sina starka och handlingskraftiga hustrurs ögon bli betraktade som hjältar. Hur skulle de kunna spela den överlägsna roll, som fordras av ett civiliserat hushålls överhuvud. Jag tar för givet, att ni hädanefter vidtar de mått och steg, som kunna stärka er ställning. Såsom representant för en mycket äldre civilisation har jag en viss auktoritet och kan försäkra, att ni slagit in på en rätt väg, men jag kan inte gilla de medel ni använda. Visserligen neka ni kvinnorna rösträtt, hindra dem på arbetsmarknaden och för-ringa deras intellektuella förmåga, och så långt är allt väl, men den farliga, barbariska självständighetskänslan bland kvinnorna kan inte undertryckas blott och bart genom att uppressa ett och annat hinder i deras väg. Vad som fordras för att civilisera kvinnorna är ett medel lika enkelt som radikalt: bind deras fötter.

Även som affärsombud begagnar sig franska staten av kvinnor. Madame Doroco Millerand, som i fem år stått i franska statens tjänst, har blivit betrodd med att i Amerika uppköpa stål för Frankrikes räkning, och nyligen undertecknade hon ett kontrakt med en stålfirmas om leverans av 50,000 ton stål.

arbetet har överallt förberett marken, och landsbygdens kvinnor börja mer och mer inse vikten av kvinnorrösträtten både för dem själva och hela landet.

Signe Jacobsson.

En nyupptäckt kvinnorrättsvän.

Fritt efter *Votes for Women*.

Av Ellen Wester.

Ehuru Charles Dickens ju levde, innan frågan om K. P. R. blivit aktuell, visar pastor Cyril Isherwood i *Votes for Women* i januari i år, att han ovillkorligen måste ha varit bestämd anhängare av kvinnans jämlikhet med mannen.

Charles Dickens föddes 1812 och dog 1870, och att K. P. R. inte direkt omnämnas, synes kunna bero därför, att hans skrifeställeri till största delen faller inom den tidsperiod, då ordet "manlig", försåtligt och kränkande inskötts i *Second Reform Bill*, och då frågan om kvinnans rösträtt, ehuru första motionen därom kom 1870, ännu var i sina första stadier och av föga intresse för andra än dem, som redan från början insågo nödvändigheten av att kvinnans synpunkter beaktades.

Men mr Isherwood vill visa, att saken ingalunda undgått Dickens uppmärksamhet och att han visserligen gynnade en så nödvändig reform.

I Vår gemensamma vän finnas inte mindre än tvänne exempel på det allra bästa samarbete mellan man och hustru. Det är mellan huvudpersonerna mr och mrs Boffin samt pastor Frank Milvey och hans hustru, för det första i avseende på de barn, som båda paren ämna adoptera. Men i synnerhet hos mr Boffin se vi prov på den make, som inte allenast vill vara sin hustrus herre, utan som skrattar åt juristens framkastade förslag att i hans testamente hustrun skulle vara underkastad några som helst "villkor". Det enda han yrkar på är, att testamentet skall vara så "bindande", att mrs Boffin får göra alldes som hon vill med penningarna.

Och det är vederkvickande att läsa något sådant, i synnerhet när man betänker, att Dickens skrev många år, innan lagen

om "gift kvinnas äganderätt" kom, och då mr Boffin åt annan person skulle ha kunnat testamentera vart öre av sina pennningar eller en hans eventuella efterträdare haft lika stor rätt att skingra dem alla. Intet under att juristen var förvånad.

I Vår gemensamma vän förekommer också en episod, som är helt och hållet nutidsenlig. Detta är då mrs Veneering arbetar för att skaffa sin man röster till den betar i parlamentet han köper, och då denne man säger: "Ja, en kvinnas takt är ovärderlig. Om vi blott ha det kära könet med oss, ha vi allt." Det är den gamla, gamla historien, som suffragister känna så väl. Det "kära könet" har sannerligen ett drygt och viktigt arbete, när det är tid att välja representanter för folket av män och bland män.

I *Oliver Twist* finns en annan sorts scen, där det "kära könet" vägrar att rätta sig efter hävdvunnen sed. Det är då mr Bumble, sockenpedellen, efter två månaders äktenskap söker hävda sin myndighet som äkta man. Han beslöt visa sin hustru, att "mannens företrädesrätt är att befalla". Men han kände inte sin bättre hälv, som frågade vad hustrun då hade för företrädesrätt? "Att lyda", var svaret. "det borde din avlidne man ha lärt dig. Då hade han kanske levat än; jag önskar att han gjorde det, salig mänska." Vid detta svar reagerade den omtalade mannens efterlämnade make på det kraftigaste, och då hon fann att tårar inte gjorde någon verkan, bevisade hennes hand- och fingeravtryck åtminstone, att hennes muskler voro överlägset kraftiga. Och detta, i förening med förmågan hos hennes tunga gjorde, att hon utgick segrande ur striden, och hädanefter regerade allsmäktig.

Och vid slutet av boken får den olycklige mr Bumble på ett alldeles oförutsett sätt känsla av sin "företrädesrätt": När både han och hans hustru avskedats från sina befattningar genom en handling av bedrägeri, som förövats av mrs Bumble

ensam, tog mr Bumble sin tillflykt till Adams gamla ursäkt.

"Det var hustrun ensam. Hon ville göra det", vidhöll mr Bumble efter att först ha gjort sig förvissad om, att hans make lämnat rummet.

"Det är ingen ursäkt", svarade mr Brownlow. "Ni var närvarande, då hon förstörde smyckena, och i lagens ögon är Ni den mest skyldige, ty lagen förutsätter, att Er hustru handlar efter Er anvisning."

"Om lagen förutsätter detta", sade mr Bumble och kramade sin hatt med båda händerna, "så är lagen en äsna — en idiot. Om lagen ser med sådana ögon, är lagen ungkarl, och det värsta jag kan önska lagen är, att dess ögon må öppnas av erfarenheten — av erfarenheten."

Bättre kunde Dickens ej ha förordat rösträttskravet. Om en "anti", som håller på hustruns underdånighet, som följd av denna underdånighet får lida av hennes lagbrott, måste han väl just genom denna åskådningsövning bäst inse lagens olämplighet.

I Den gamla antikvitetshandeln finns en kvinnlig karaktär, som, hur litet tilltalande den i sig själv är, dock visar hur en kvinna kan höja sig över kvinnors vanliga gärning. Miss Sally Brass var sin brors "bokhållare, hjälpreda, hushållerska, sekreterare, medbrottling, rådgiverska och drygare räkningsskriverska". Hennes far beklagade djupt, att inte hon också kunde få sin advokatfullmakt, men den dagen skall komma, ehuru den ännu dröjer. Miss Sally Brass var trofast och pålitlig till det sista, och när hon såg, att alla komplotter och intriger voro fäfänga, var det hon, som varnade de andra. Hade hennes begåvning fått rätt riktning, skulle hon kunnat bli en utmärkt personlighet, och visserligen var hon en utomordentlig suffragett, ty hon var trogen de principer hon hade och absolut lojal mot sin (världige) kompanjon, brodern, som utan tvekan var färdig att förråda henne.

I *Bleak House* finnes en ytterst liten men dock direkt hänsyftning på suffragisterna, särdeles intressant, om man betänker att boken skrevs 1853. Det är på tal om mrs Jellyly, som sysslar med något, vilket kräver en oändlig korrespondens — rätten för kvinnor att välja sitta parlamentsmedlemmar. Och hur lätt och förbigående denna hänsyftning är, visar den dock att allmänheten till och med då tänkte sig möjligheten av politiska reformer för kvinnor.

Och detta för till något annat och ännu mera upplysande, anseende den trogna och energiska Susan Nipper i *Dombey & Son*, som var suffragist i praktiken, om än inte i teorin. Hon var en kvinna med fast beslutsamhet, avskydde allt ytligt och falskt, hon vägrade att tvst äse, hur hennes unga matmor behandlades orättvist av sin far, ehuru detta kostade henne hennes plats nästan omedelbart. Ivekligvis gifte hon sig med en man, som förstod uppskatta hennes duglighet och intelligens, och som insåg att det var kvinnor sådana som hon, som skulle befria kvinnor från deras politiska trældom och skaffa dem de rättigheter, som så länge nekats dem. Hennes man säger detta uttryckligen på bröllopet för en skolkamrat, som aldrig nog kunde berömma Susan Nippers duglighet.

"Ja, ingen utom jag kan rätt bedöma den kvinnans begåvning. Om det någon sin tages riktig hänsyn till Kvinnans rättigheter och allt det där, kommer det att ske genom hennes mäktiga förstånd."

Hur bokstavligen sant har inte detta visat sig! De som under de sista tio åren varit med i eller följt rösträttsrörelsen, kunna intyga resultatet av det "mäktiga förstånd", som uttrytt ett så ståtligt arbete med att upplysa och upfostra kvinnor, och som redan skulle ha skaffat dem den rösträtt de ästunda, om vi inte haft en så blind Första kammare.

Arbetet ute i landet

Alnö F. K. P. R. Återvalde vid sitt årsmöte den gamla styrelsen med undantag av farm. kand. Sigrd Carleson, som avflyttat från orten. I hennes ställe invaldes fröken Ruth Ringblom. Efter mötet var anordnat ett samkväm med föredrag av fröken Thérèse Almqvist om Något ur äktenskapets historia, varefter följde uppläsning, unison sång m. m.

Broby F. K. P. R. hade den 26 februari anordnat en talrikt besökt fest. Efter ett musiknummer hälsade fru Maria Lindwall de närvarande välkomna, varefter följde sång av Broby sångkör under ledning av d:r A. Lindwall. Så höll jur. kand. fröken Elisabeth Nilsson från Malmö ett med stor uppmärksamhet åhört föredrag om Skattelagstiftningen. Ytterligare följde sång och uppläsningar, varefter föresades tvänne mycket vällyckade tablåer. Den gedigna festen avslutades med ett stämmingsfullt anförande av folkskolläraren J. Wilander. Den 25 mars hade föreningen sitt årsmöte. Sedan förhandlingarna vid centralstyrelsemötet i Stockholm ägnats en stunds uppmärksamhet, företogs styrelseval, som utföll så, att de förutvarande styrelseledamöterna, fröken Ida Lindahl, doktor A. Lindwall och fru Maria Lindwall, fröken Nora Lindström och fru Anna Johnson återvaldes med fru Mathilda Fridolin och skriftställaren Pehr Johnson som suppleanter. Till revisorer återvaldes fru Astrid Wilander och fröken Ester Bronér med fröken Marit Lindwall som suppleant. Till ledamot av centralstyrelsen utsågs fru Maria Lindwall med fru Anna Johnson som suppleant. Frågan om "det kvinnliga värnpliktsåret" diskuterades, och beslöt följande uttalande härutinnan: "Broby kvinnliga rösträttsförening, som inser betydelsen av ett utbildningsår för den svenska kvinnan, uttalar det önskemålet, att centralstyrelsen må föra denna fråga fram till en god och allsidig lösning." Vidare beslöt man anskaffa ett standar och att Valborgsmässaofsten anordna en majfest i gammaldags stil samt att längre fram på sommaren anordna en större fest. Styrelsen erhöi i uppdrag att föranstälta härom.

Edane F. K. P. R. hade söndagen den 12 mars offentligt möte med föredrag av d:r Gulli Petrini över ämnet Kvinnornas uppgift just nu. Det med värme framförda föredraget åhördes av en uppmärksam lyssnande publik, som till sista plats fyllde lokalen. Efter föredragets slut framförde fru Gerda Hellberg föreningens tack till d:r Petrini och manade även till fortsatt strid för rösträttsfrågans lösning. Nya medlemmar inskrevos i föreningen.

Eksjö F. K. P. R. hade den 23 mars ordinarie möte under fru Scharps ordförandeskap, varvid förekom uppläsning av årsberättelse för 1915 och redogörelse för centralstyrelsemötet i januari 1916. Som av årsberättelsen framgick, har föreningen under 1915 haft 5 styrelse- och 3 föreningsmöten samt 1 samkväm för medlemmar och genom spridning av L. K. P. R:s tryckalster, särskilt Rösträtt för Kvinnor, har föreningen verkat för upplysning och rösträttsföreningarnas arbete och ändamål. Dessutom har föreningen deltagit i arbetet för nödställda, bland annat genom försäljning av flaggmärket Hem och Härd, varigenom influtit netto c:a 270 kr., använda till bespisning av fattiga barn. Efter revisionsberättelsen beviljades styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet. Sedan fru Scharp redogjort för länsförbundets februarimöte i Nässjö, upplöstes mötet, och efter en stunds animerat samkväm åtskildes medlemmarna.

Göteborgs F. K. P. R. hade den 14 mars under fru Frigga Carlbergs ordförandeskap årsmöte å Chalmerska institutets högtids-sal, varvid styrelse- och revisionsberättelserna upplästes, och ansvarsfrihet beviljades. Vid mötet meddelades, att styrelsen hänvänt sig till de inom länet uppsatta landstingsmannakandidaterna för att uttröna deras ställning till kvinnornas rösträttsfråga. De hittills ingångna svaren hade utfallit i gynnsam riktning. Efter mötesförhandlingarna lämnade fru Gurli Hertzmap-Ericson en redogörelse för de amerikanska kvinnornas rösträttsarbete, varefter fru Alfhild Agrell i ett kåserande anförande närmast dröjde vid männens missuppfattning av det kvinnliga rösträttskravets innebörd.

Halmstads F. K. P. R. hade ordinarie sammanträde torsdagen den 16 mars under fröken Anna Ljungbergs ordförandeskap. Ordföranden lämnade därvid redogörelse dels för föreningens verksamhet under det gångna året, dels för centralstyrelsemötet i Stockholm sistlidna januari. Revisionsberättelsen över sistlidna års räkenskaper föredrogs, och ansvarsfrihet beviljades. Till ordförande återvaldes fröken Anna Ljung-

berg. Övriga styrelseledamöter, fruarna Bie Smitt, Mat. Bengtsson och Anna Berggren samt fröknarna Ellen Peterson, Sofia Thorsson och Ellen Arnander återvaldes. Att granska föreningens räkenskaper utsågs fröknarna Elin de Maré och Maria Trädgård med fröknarna Karin Lundberg och Hanna Paulsson som suppleanter. Att granska Arbetsstugans räkenskaper utsågs fröknarna Ellen Petersson och Karin Lundberg. Suppleanter blevo fruarna Anna van Dapperen och Tora Lövgren.

Hanebo-Kilafors F. K. P. R. hade lördagen den 25 mars anordnat en enkel fest i Bofara ordenshus. Musik utfördes på ett förtjänstfullt sätt av bröderna Lindbloms musikkapell. Fröken A. Eriksson från Skog sjöng vackert och känsligt några sånger. Inledningsföredrag hölls av fru A. Skogsberg, rösträttsföredrag av fru Anna Tybell. Fru Thunér deklamerade några bitar av Fröding. I samband med festen var anordnad en basar, till vilken alla föreningsmedlemmar skänkt trevliga handarbeten och andra gåvor. Den ganska talrika och intresserade publiken visade sin välvilja genom applåder och genom att villigt köpa de salubjudna varorna. Rösträtt för Kvinnor utdelades gratis.

Jönköpings F. K. P. R:s 10-årsfest firades den 7 mars i Stugan i Stadsparken. I den med utsökt smak dekorerade stora salen samlades vid 7-tiden en ansenlig skara intresserade, mest kvinnor från såväl Jönköping som närliggande orter, för att övervara festen och därmed giva uttryck för sitt gillande av föreningens arbete. I ortspresen hade för övrigt denna fest i välviliga notiser förut påpekats, och de olika referaten giva vid handen, att rösträttsföreningen vann allmänt erkännande för sina arrangemang. Fröken Aulin besteg först talarstolen för att hälsa de närvarande hjärtligt välkomna, därvid vändande sig till fröken Adèle Wetterlind föreningens v. ordförande, som utfört ett så energiskt arbete för kvinnorrörträtten. Medryckande och stundom satiriskt skildrade fröken W. därefter sina agitationsresor och huru dessa mottogs av allmänhet och press och slutade med att uppmäna kvinnorna att förstå vikten av att icke tröttna i arbetet för kvinnorrörträtten, ty denna betyder bättre samhällsförhållanden. Ordföranden överlämnade till fröken W. en buket med blommor. Fröken Aulin höll därefter tvänne föredrag, det ena en redogörelse för föreningens 10-åriga verksamhet, som varit ganska omfattande, det andra en med stor omsorg utarbetad, mycket intressant framställning av kvinnorrättsfrågans nuvarande läge i olika länder. Därjämte erinrade talarinnan om tillvaron av männens förbund för kvinnans politiska rösträtt och önskvärdheten av en sådan lokalavdelnings bildande i Jönköping. För övrigt omväxlades med musik av fröken Hilda Lindskog, sång av fru Gyllenberg, ackompanjerad av fröken Anna Leijonmark. Därefter vidtog kaffe och teservering i nedre våningen. Senare delen av programmet upptog Sigurdshistorier på landsmål, vilka på ett särdeles dräpligt sätt föredrogs av fru Alma Eichorn. I anledning av 10-årsjubileet hade föreningen avsänt en del telegram till föreningens stiftarinnor och andra minnesgoda rösträttsmedlemmar. Under aftonens lopp anlände och upplästes telegram dels från stiftarinnan fru Frigga Carlberg, dels från Landsföreningens ordförande och föreningens förutvarande samt nuvarande vice ordförande, Huskvarnaföreningen m. fl. Intrycket av den i allo lyckade soarén kan i få ord återgivas med vad en av de närvarande männen yttrade: "Ni kan verkligen glädja Eder åt att man känner trevnad och trivs utmärkt, då rösträttskvinnorna ställa till med något."

Karlskoga F. K. P. R. hade sammanträde den 25 februari, varvid ordföranden redogjorde för centralstyrelsemötet i januari. Vidare beslöt att för flickklubbens räkning inköpa sångböcker. Den 28 februari höll fru Gerda Hellberg föredrag å Karlskoga tingshus om Rösträtt och folkhälsa samt framhöll betydelsen av ett obligatoriskt utbildningsår för kvinnor. Denna fråga diskuterades vid föreningens sammanträde den 21 mars, varvid flera olika åsikter gjorde sig gällande.

Kumla F. K. P. R. höll den 4 mars årsmöte och invigde samtidigt sin nya lokal, för tillfället vackert dekorerad med blommor. Sedan sång och musik utförts, hälsade ordföranden, fröken Vienna Mesterton, de talrikt närvarande medlemmarna väl-

komna och höll därefter invigningstalet. Val av styrelse och revisorer företogs därefter, och återvaldes samtliga de avgående. Sedan en del övriga ärenden behandlats, utfördes musik av fru Falkvist från Örebro. Slutligen framförde fru Hallmén föreningens tack till fröken Mesterton för det arbete hon nedlagt på anskaffandet av den nya lokalen, och utbragte ett fyrfaldigt leve för henne.

Linköpings F. K. P. R. hade den 3 mars sitt årsmöte. Ordföranden redogjorde i kort-het för centralstyrelsemötet samt meddelade, att juris kandidat Eva Andén i slutet av mars komme att hålla ett föredrag i Linköping om de nya äktenskapslagarna. Års- och revisionsberättelserna upplästes och godkändes. På programmet förekom vidare deklamation samt ett föredrag om d:r Anna Shaw, sång och gemensam tesupé. Under mötet arbetades flitigt för Röda korset.

Luleå F. K. P. R. hade den 10 mars sammanträde, varvid föredrag hölls av fru Anna Holm från Nääs om kvinnornas fredskongress i Haag och av friherrinnan Ellen Palmstierna från Stockholm om kvinnornas fredssträvanden. Sedan föreningens ordförande, fröken Märta Bucht, riktat ett varmt tack till friherrinnan Palmstierna och fru Holm, föredrog fru Braubach för piano en av henne själv komponerad polonaise, samt en romans av Grünfeld. Fröken Anna Högstrom sjöng, ackompanjerad av fröken Thurfjell, "Viol" av Julius Beckgaard och "Det timedes mig en lykke" av Leopold Rosenfeld.

Malungs F. K. P. R. hade tisdagen den 15 februari ett synnerligen angenämt samkväm, till vilket flera utomstående mottagit inbjudning. Mötet inleddes med sång och musik, och efter ordförandens hälsningstal förekom uppläsning och sång, var på fröken Amalia Jansson förtjänstfullt utförde Madame Antis monolog. Till sist drogs ridån upp för några stämmingsfulla tablåer, och aftonen tillbragtes under den angenämaste stämning.

Motala F. K. P. R. hade den 7 februari sammanträde. Bland de ämnen, som uppsattes till vårens diskussionsaftnar, var även den 40-gradiga skalan, vilket man beslöt hålla som offentligt föredrag. Fröken Elli Wijkmark redogjorde för årets centralstyrelsemöte. De föredrog, som hölls under andra dagens förhandlingar på Läkarsällskapet, upplästes vid ett av Vita Bandets sammanträden i Motala. Före mötet var samkväm anordnat och flera nya medlemmar inträdde i föreningen.

Norraahmarns F. K. P. R. hade den 15 mars årsmöte, varvid års- och revisionsberättelser upplästes och ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Till styrelse omvaldes fru Alma Andersson ordförande, fru Jenny Kvist vice ordförande, fru Anna Swahn sekreterare, fröken Albertina Karlsson vice sekreterare och fru Augusta Markusson kassör. Suppleanter blevo fruarna Augusta Engdahl och Anna Nykvist. Till revisorer valdes fröknarna Klara Hultkvist och Rut Lönnblad med fröken Helny Hultkvist som suppleant. Till pressombud valdes ordföranden. Därefter behandlades en del föreningsangelägenheter, cirkulär från V. U., protokollsutdrag från centralstyrelsemötet m. m. Till sist erinrade ordföranden om det stundande landstingsmannavalet och uppmanade föreningens medlemmar att icke försumma att begagna sin rösträtt.

Norrköpings F. K. P. R. hade tisdagen den 21 mars sitt ordinarie årsmöte, som var ganska talrikt besökt. Därvid riktade föreningens ordförande, d:r Anna Clara Romanus-Alfvén, några tacksamhetens och erkännans ord till föreningens vice ordförande, fröken Sigrid Thyselius, som nu på grund av avflyttning från orten lämnar sin post. Till hennes efterträdare valdes fröken Betty Olsson. Sedan tesupé intagits, höll fröken Ester Lindström ett intressant och med livligt bifall mottaget föredrag om Viktor Rydberg och hans mor.

Ronneby F. K. P. R. hade den 16 mars årsmöte. Mötet öppnades av fru Augusta Tonning. Års- och revisionsberättelserna föredrogs och godkändes med tacksamhet. Redogörelse från centralstyrelsemötet i Stockholm lämnades av fru Tonning, och fröken Hanna Olsson avgav rapport från länsförbundets möte. Härefter föredrog ordföranden den av fru Ann Margret Holmgren i Rösträtt för Kvinnor skrivna minnesrunan över Fredrika Bremer samt d:r Lydia Wahlströms nyårskantat, vidare Sigrid Leijonhufvuds dikt "Spinnerkan". Föreningen beslöt

anordna en fest för genom krisen lidande arbetarefamiljer, och skulle föreningen hemställa till Ronneby sångkör om medverkan. En kommitté på sex personer jämte styrelsen fick i uppdrag att planera för densamma. Sedan tesupé intagits, talade fru Tonning om de danska kvinnornas seger den 5 juni. Fru Signe Sundberg medverkade med uppläsning och föredrog dessutom en Delsbohistoria. Mötet var talrikt besökt, och alla voro synnerligen belåtna.

Skara F. K. P. R. hade fredagen den 10 mars anordnat ett offentligt möte å teatersalongen. Fil. d:r G. Lindsten höll därvid föredrag om "Kvinnorösträttens vedersakare". I sitt belysande föredrag redogjorde talaren för samt bemötte sakligt och ovedersägligt de skäl, som i riksdagen framförts av motståndare till kvinnans politiska rösträtt. Efter det intressanta föredraget redogjorde fru Jenny Velander i kort-het för landstingets uppgifter och uppmanade kvinnorna att rösta. En stunds diskussion uppstod därefter.

Sköldinge F. K. P. R. hade sitt första ordinarie möte i Valla templarokal fredagen den 3 mars. Lokalen var rikt smyckad i rösträttens färger och med blommor i mängd. Revisionsberättelsen föredrogs, och val av styrelse företogs. Till ordförande valdes fru Anna Möller, till kassaförvaltare fröken Hilda Anderson och till sekreterare fru Ida Forsslund. Övriga funktionärer blevo fruarna Berta Forsberg och Mina Peterson. Sedan föreningsärendena avslutats, frambars ett varmt tack till den förutvarande ordföranden, som avflyttat från orten, och därefter höll fru Ella Billing ett med spant intresse åhört föredrag: När fosterlandet kallar. Fru Billing hyllades vid avresan med blommor.

Den 4 april hade föreningen ett talrikt besökt möte i Templet, Valla. Mötet öppnades med ett hälsningstal av ordföranden, fru Anna Möller. Därefter följde ett föredrag av fru Augusta Widebeck. Lokalen var smakfullt dekorerad i gult och vitt samt med en myckenhet av blommor. Flera nya medlemmar ingingo i föreningen.

Stockholms F. K. P. R. hade måndagen den 27 mars årsmöte å K. F. U. K:s lokal. Sedan en komplettering av föregående års stadgändring antagits, företogs val av styrelse, som utföll så, att den gamla styrelsen omvaldes, med undantag av fröken Anna Lindhagen och fröken Anna Ljungberg, som på grund av hälsoskäl undanbett sig återval. I deras ställe utsågs fru Louise Woods-Beckman och fru Gertrud Törnell. Till föreningens ordförande omvaldes d:r Gulli Petrini och till vice ordförande valdes fru Karin Fjällback-Holmgren. Till revisorer utsågs d:r Eva Ramstedt och fröken Alfhild Lamm, med fröken Anna Bildmark och fröken Annie Boman som suppleanter. Efter mötesförhandlingarna höll fröken Fredrikke Mörck ett synnerligen intressant föredrag om Juryn i Norge och kvinnorna.

Söderköpings F. K. P. R. har under februari och mars hållit tvänne samkväm. Det förra å hushållsskolan med ett intressant föredrag om Svenska folkvisor av fröken Carola Trotzig, det senare å Hotellet, föregånget av offentligt möte med föredrag av fru Ella Billing från Stockholm över ämnet När fosterlandet kallar. Till så väl form som innehåll utmärkt, varmt och väckande, åhördes detta med stort intresse av en tacksam publik. Före och efter föredraget samt senare på det gemensamma samkvämet utfördes av föreningsmedlemmar solosång samt ett par mindre köror.

Sölvesborgs F. K. P. R. hade lördagen den 11 mars anordnat ett offentligt nykterhetsmöte, utgörande avslutning på Sölvesborgs nykterhetsförbunds agitationsvecka. Möteslokalen var vackert dekorerad med blommor och flaggor. Efter ett varmhjärtat anförande av föreningens ordförande, fröken Ebba Hultkvist, höll fröken Sigrd Kruse från Karlskrona ett intressant och väckande föredrag, manande kvinnorna till uthållighet i arbetet för det mål, medborgarrätten, som skall giva oss ökad makt i kampen mot det onda i samhället. Sång av fröken Hilla Heldt samt musik och deklamation upptogo en god del av programmet. Efter det talrikt besökta mötet vidtog samkväm.

Torshälla F. K. P. R. hade den 2 april årsmöte, varvid års- och revisionsberättelserna godkändes och ansvarsfrihet beviljades. Styrelsen omvaldes. Den består av fru Frida Grönberg ordförande, fröken Maria Carell vice ordförande, fröken Erika Färnlund sekreterare, fru Emelie Carlén vice sekreterare, fröken Josefine Nilsson kassaförvaltare. Till revisorer utsågs fröknarna Emma Lundkvist och Anna Söderkvist med fröken Gertrud Blomkvist som suppleant. Pressombud blev fröken Erika Färnlund. Vid mötet talade fru Augusta

A. P. ANDERSSONS MÖBELAFFÄR

STOCKHOLM

Gamla Kungsholmsbrogatan 26
(andra huset från Drottninggatan)

Stort lager af finare och enklare

MÖBLER

i ek, mahogny, valnöt samt andra
träslag afven målade, till billigaste priser.

Allm. Tel. 11410 Riks Tel. 6505

Advokat EVA ANDÉN

JURIS KAND.

Kvinnliga Juridiska Byrån

Vallingatan 18 - Stockholm C.

Rättegångar o. juridiska uppdrag av alla slag.

KL. 10-4.

Riks tel. 7576.

Allm. tel. 18336.

E. o. Hovrättsnotarien

ELISABETH NILSSONS Advokatbyrå

Södergatan 14, Malmö

Tel. 6137

Rättegångar och Juridiska uppdrag av alla slag.

Widebeck från Strängnäs i ett humoristiskt, kåserande föredrag om den kvinnliga rösträttsrörelsens olika faror just nu, inbjöd till sommarmötet i Strängnäs och uppläste svaren från de landstingsmannakandidater, som besvarat länsförbundets interpellation. Därefter lämnade fru Grönberg en intressant redogörelse för senaste centralstyrelsemötet. I samband med mötet var samkväm anordnat.

Umed F. K. P. R. hade den 16 februari sitt första sammanträde för terminen, varvid fröken Grönfeldt redogjorde för årets centralstyrelsemöte i Stockholm. Den 8 mars hade föreningen fest för fru Gerda Laestadius med anledning av hennes nyss fyllda 50 år. Ordföranden, fröken Öquist tackade därvid festföreläsaren för den glada beredvillighet, varmed hon lätit sin vackra sång uppmuntra och styrka föreningen i kampen för kvinnornas rätt. Hon bad att såsom en symbol och en ringa gård av tacksamhet få överlämna Maria Holmströms bok Jenny Lind samt en bukett blommor i rösträttens färger. Efter ett par musikstycken av fru Gerda Hellström, föredrog fröken Rut Gavelin en av henne själv författad hyllningsdikt, som därpå i ett av fröken Hildur Hedberg vackert textat och bundet format överlämnades till fru Laestadius. Efter en redogörelse av fru Emma Sundén för kvinnornas rösträttsrörelse i Europa just nu bjöd fru Hellström till sist på några sångnummer, varpå festföreläsaren frambar sitt tack för hyllningen i både tal och sång. Det talrikt besökta samkvämet avslöts med tesupé.

Den 17 mars samlades föreningen åter. Denna gång till samkväm, vartill fru Gerda Hellström inbjöd i sitt hem. Vice ordföranden, fru Ester Lindgren föredrog: De som döma oss av Karin Fjällbäck-Holmgren och fröken Grönfeldt Elsa Collins dikt Mod ur Kvinnornas Kalender. Fröken Öquist uppläste de svar, som ingått från landstingsmannakandidater på förfrågan angående deras ställning till kvinnornas medborgarrätt och deras villighet att medverka till dess ernående. Vacker sång och musik utfördes av fruarna Laestadius och Hellström.

Uppsala F. K. P. R. hade i början av mars ett möte, därvid fru Lotten Örner redogjorde för nykterhetsfälttåget "kvinnornas vecka", anordnat av ett stort antal intresserade kvinnor både inom och utom nykterhetsorganisationerna. F. K. P. R., liksom flertalet kvinnoföreningar inom staden, anslöt sig enhälligt till den resolution, som skulle framläggas vid en serie stora möten. Senare på aftonen företogs under fru E. Bohemans ledning och inför de allra vackraste ljusbilder en synnerligen

HONUNG

garanterad ren till salu billigt genom

H. B. CORELL.

Ensamförsäljare i Stockholm med omnejd för
Malmö Honungsförsäljning Riks 5709.

angenäm färd genom Sverige. Fru Boheman blev hyllad med blommor, tal och leverop, uttryck för varm tacksamhet för vad hon gjort för föreningens arbete och trevnad.

Valdemarsviks F. K. P. R. hade den 12 mars anordnat offentligt möte i Metodistkapellet med föredrag av fru Ella Billing från Stockholm. En publik på omkring 150 personer åhörde det intressanta föredraget, efter vars slut ett samkväm var anordnat å Stora hotellet.

Varbergs F. K. P. R. höll sitt ordinarie vårmöte den 3 mars. Års- och revisionsberättelserna föredrog, och ansvarsfrihet beviljades. Till styrelse återvaldes fruarna Elin Linder, Berna Larsson och Emilia Carlsson samt fröknarna Bertha Nilsson, Julia Palm och Wilhelmina Malmström samt nyvaldes fröken Conny Kristenson i stället för fröken Olivia Andersson, som undanbett sig återval. Till revisorer omvaldes fröknarna Cecilia Jakobsson och Olga Lundberg samt till suppleant fröken Anna Hammarqvist. Med utgång från fru Frigga Carlbergs artikel: Står kvinnornas rösträttsrörelse inför en renässans? talade fru Elin Linder om det sega motstånd rösträttsrörelsen i vårt land haft att kämpa mot. Det senast avhållna centralstyrelsemötet tydde dock på att arbetet stode inför en ny epok. Starkare än någonsin förut känna kvinnorna sitt ansvar, känna att deras krafter behövas, och ur denna känsla spirar fram ett nytt mod och hopp, manand till fortsatt oförtrutet arbete för rösträttsrörelsens rättfärdiga och fosterländska sak. Efter mötet vidtog ett trevligt samkväm, därunder fru Linder hälsade nya medlemmar välkomna och frambar till fröken Olivia Andersson föreningens varma tack för det mångåriga och nitiska arbete, fröken A. som styrelseledamot nedlagt för Varbergs F. K. P. R.

Växjö F. K. P. R. hade torsdagen den 10 februari sammanträde. Ordföranden öppnade mötet och uppläste delar av centralstyrelsemötets protokoll, varvid beslöts, på förslag av ordföranden, att som ämnen för de nu igångsatta diskussionsaftnarna upptaga delar av protokollet. Föredrag hölls av fru Malmer över kvinnlig värnplikt och på föredraget följde en mycket livlig diskussion. Det bestämdes, att till en följande diskussionsafton samma ämne skulle behandlas. Vidare beslöts, att en aftonunderhållning skulle anordnas till förmån för aeroplaninsamlingen inom länet.

Den 24 februari anordnades ett möte i Stadshussalongen med föredrag av docenten Hilma Borelius om Schillers kvinnotyper. En talrik och intresserad publik hade infunnit sig, och efter det gedigna föredraget avtackades talarinnan med hjärtliga applåder.

Atvidabergs F. K. P. R. fick söndagen den 19 mars äntligen en länge närd önskan att få ett fredsföredrag av fru Wærn-Bugge uppfyllt. Vad som bland annat gjort, att föredraget låtit vänta på sig var, att föreningen önskade få anordna föredraget i den största tillgängliga lokalen, ty kommitterade hyste — visserligen ett svagt, men ändå ett hopp att få "fullsatt hus". Hoppet kom ej på skam, ty när den annonserade föredragstimmen var inne, var lokalen fylld av åhörare, och den "akademiska kvarten" varade endast 5 minuter. Fru Wærn-Bugges varmhjärtade, fosterländska och sant mänskliga föredrag åhördes under andlös tystnad av en förstående och emottaglig åhörarskara och gjorde säkert på alla närvarande ett djupt och outplånligt intryck. Efter föredragets slut sjöngs Stenhammars "Sverige".

Örebro F. K. P. R. sammanträdde den 1 februari å Stora Hotellets festvånning. Föreningens sekreterare, fru Ebba Sjölin, lämnade en intressant redogörelse för centralstyrelsemötet 1916. Kommittén för anskaffande av ett standard företedde en utarbetad ritning av detsamma, och en välvillig medlem, fröken Maria Lindberg, skänkte vitt siden till dess förfärdigande. Därefter diskuterades de blivande landstingsvalen och

Värmlands länsförbund

samlades söndagen den 19 mars till årsmöte i Kil, den för oss alla värmlänningar bekvämt åtkomliga knutpunkten för våra järnvägar, där dessutom rösträttskvinnor alltid bli vänligt omhändertagna av den pigga fru Adèle Melén, ordförande i platsens F. K. P. R. och drake över förbundets för tillfället otillständigt välförsedda kassaskrin, vars innehåll med det snaraste måste omsättas i agitation. Efter angenäm början vid fru Meléns inbjudande kaffebord avtågade vi till Ordenshuset, vars mindre sal upplåtits åt våra förhandlingar (fru Melén är också en stor nykterhetspamp!), och tillbragte där under det från Arvika medförda rösträttsstandarets manande vårdtecken några rätt intensiva arbetstimmar.

Åtta av länets nu, sedan den nya föreningen i Brunskog i år tillkommit, fjorton föreningar voro representerade. Det gamla arbetsutskottet — ordf. i Karlstad, Filipstad och Kil — omvaldes, och föreningarnas årtribut till förbundet, 10 öre pr medlem, bibehölls. Huvudärendet vid mötet var länets fortsatta systematiska organiserande, och man beslöt att nu allvarligt och planmässigt upptaga detta arbete, vilket egentligen skulle följt som direkt fortsättning på namningsamlingen 1913 med utnyttjande av alla de personliga förbindelser, som då vunnos — om nämligen inbete världsvillervallan 1914—1915 kommit störande emellan. Kartan och sockenfördelningen reviderades än en gång, och till förekommande av lättjefull slapphet i arbetet statuerades rapportutväxling på bestämt datum mellan ordföranden och föreningarna. Förbundet beslöt dessutom att garantera 50 prenumeranter på Rösträtt för Kvinnor och att i samverkan med Svenska fredsförbundet anordna fredsföredragsturné av fru Hellberg genom länet. Åtskilliga andra frågor dryftades, men hänskötos till A. U. för utredning.

Efter förhandlingarnas slut intogs gemensam middag, varefter alla med eftermiddagstågen skingrades var och en till sitt. Stämningen vid mötet var god och arbetsvillig. Återstår nu att se, hur långt vi äro komna i konsten att omsätta stämning i handling! Ingen av värmlänningarna får glömma, att vi 1917 tillsammans skola högt uppläsa protokollet från 1916 års möte. Låt oss nu alla arbeta på, att den stunden inte blir odräglig, full av snopen skamkänsla!

Låt oss arbeta på att bereda oss själva och varandra ett hederligt, helst också ett av framgång stolt återseende 1917!

Klipp ur och sätt på skrivbordet till daglig påminnelse denna trumpetstöt från Eder nu mycket stridslystne

ordförande.

tidningsfrågan. Beslut fattades, att F. K. P. R. tillsammans med Vita Bandet skulle ingå till stadsfullmäktiges valnämnd med anhållan om, att i den blivande livsmedelsnämnden även skulle beredas plats för ett par kvinnliga representanter. — Under aftonens lopp utfördes vackra sång- och musiknummer av fru Blom samt fröknarna Lundbom och Dyberg. Samkvämet var mycket talrikt besökt och präglades av samhörighet och intresse. Örebro F. K. P. R. har under 1915 ökat med 50 medlemmar.

Östergötlands länsförbund hade den 5 mars årsmöte i Norrköping, till vilket infunnit sig ombud från Linköping, Motala, Norrköping, Söderköping, Valdemarsvik och Atvidaberg. Till ordförande för nästkommande år valdes fru M. Holmgren-Ekman från Motala och till vice ordförande fru Törnquist från Motala verkstad.

Riks 2550

Allm. 6296

La fleuriste
Kgl. Hofblomsterhandel

Malmorgsgatan 6, Stockholm

Öka resetalarefonden

genom att minska restlagret av

KVINNORNAS KALENDER 1916.

Priset nedsatt till 50 öre.

Rekvisioner ställas till fröken Hildur Öjer,
Göteborg 1.

Traditioner och sedvänjor.

Människornas tankar och åskådningar äro i de flesta fall mera beroende av vana och nedärvda begrepp, för vilka man inte gör sig full red, än av en inneboende, logisk övertygelse, och därför röna reformerna ofta ett så hätskt motstånd — tills människorna hunnit vänja sig vid dem. Då förefalla de naturliga.

Men Rom byggdes inte på en dag, och ännu har inte det naturliga och berättigade i kvinnorösträtten blivit en allmänt erkänd norm i Europa. Men den dag skall komma, då man förväntas lika mycket över motståndet mot en så självfallen sak, som man nu förväntas över, att den första köpman i Amerika, som engagerade ett kvinnligt butiksbiträde, blev bojkottad av sina forna kunder, som förfasade sig över ett sådant brott mot hävdvunnen sed.

När Lucy Stone, vars levnadsteckning stått att läsa i Rösträtt för Kvinnor, arbetade på att få genomfört ett lagförslag, som skulle tillåta de gifta kvinnorna att själva förvalta sin förmögenhet, möttes hon av ett intensivt motstånd från kvinnorna själva, och man frågade henne, om hon trodde att kvinnorna voro så lumpna, att de ville skänka bort sig själva, men inte sina pengar.

Ett typiskt exempel på hur pass högt kvinnorna skattade sitt eget individuella värde. Trädde de i äktenskap, rädde de inte längre över sin egen person, utan tillhörde mannen. När en annan av Amerikas pionjärer, Elizabeth Blackwell, började studera medicin, fanns det kvinnor, som inte ville se åt henne; andra drogo kjolarna åt sig, om de mötte henne på gatan.

Då Vassar College i Amerika öppnades, var det en bildad kvinna, som gav uttryck åt den allmänna opinionen i följande ord: "Enbart det faktum, att det kallas College för kvinnor är orsak nog att fördöma det. Vi kunna åtminstone vara säkra på en sak, och det är att ingen bildad mor någonsin kommer att sända sin dotter till Vassar College."

I östern, där kvinnorna endast visa sig för främlingar beslöjade och hållas inneslutna i zenanas, äro kvinnorna måna om vidmakthållandet av de gamla fördomarna. Kinesiskan är lika stolt över sina små fötter som en antisuffragist över sin politiska oansvarighet, och då en reformvänlig hindu föreslog, att han själv skulle uppfostra sin lilla dotter, hotade familjens kvinnliga medlemmar att begå självmord.

Utvecklingen går dock sin jämna gång. Tecken tyda på, att även de österländska zenanas' ombonade reden skola vädras ut av fläktar från den

Ellen Ahlberg

6 STUREGATAN 6
STOCKHOLM

Allm. Telefon 12776.

Stort lager av
Borstar, Kammar, Tvål, Parfymer m. m.

KOOPERATIVA LIV

försäkrings-**FOLKET** beviljar liv-
anstalten **FOLKET** försäkringar
alla slag. Adress Box 233. Bliv ombud!
H. K. VASAGATAN 6.

**Insätt Edra besparingar
i A.-B. NYA BANKEN.**

På tåget.

Jag befann mig på hemväg från ett röst-
rättsmöte. Mitt emot mig i kupén suttu
två unga sjömän från en av våra under-
vattensbåtar. De uppförde sig ordentligt
och sågo vakna och präktiga ut. Litet
oskyldigt skämt hade de med varandra, och
då och då hörde jag en halvhög anmärk-
ning om någon rubrik i de tidningar, jag
läste. När jag tog fram Rösträtt för Kvin-
nor, märktes genast intresse.

"Det är bra det, det behövs", sade en.
"Jaså, låter det så", tänkte jag. Men rik-
tigt säker på att det var allvar, var jag
ej och beslöt att vara tyst ännu. En stund
efteråt kunde jag ute från korridorerna se,
huru ynglingarna ivrigt studerade min lek-
tyr. Nå, det var ju trevligt. Jag lät dem
hållas så länge.

När jag kom in igen, bad en av dem att
få låna Svens Lösen, som jag av nyfiken-
het köpt och läst.

"Gillar ni den politiken, ni krigsmän?"
frågade jag.

"Det vet jag inte än. Jag vet inte, vad
det är för en tidning. Men den politiken
tycker jag om", tillade han med en gest åt
mitt rösträttsblad.

"Jaså, menar ni det?"

"Ja, den behövs." Så blev det diskussion
av med både glada och ledsamma erfaren-
heter från min sida. Det var tydligen myc-
ket intressant att ta ett exemplar av den
berömda arten rösträttskvinnor i närmare
skärskådande.

Där fanns, i synnerhet hos den ene —
den mest talföre — en fast känsla av att
kvinnornas rösträttskrav är rättvist, men
också en stor och alltför vanlig okunnighet
om, vad kvinnorna i verkligheten vilja
med rösträtten. Ekonomiska fördelar, eko-
nomisk likställighet med mannen, det var
allt de eftersträfvade. Och det hade de rätt
till.

Det väckte både förundran och en del
missstro, när jag sökte visa, att kvinnorna
inte endast arbetade för egna intres-
sen utan också för mannens — för båda
gemensamt. För att detta skulle kunna
ske, måste de ju ha full rörelsefrihet och
beslutanderätt likaväl som männen.

"Ja, men kvinnorna är inte lämpade att
styra i samhället. De ha i alla fall mindre
själsförmögenheter än männen."

"Tack för mycket!" — Jag bugade mig
för artigheten. Nu kröp det alltså fram,
det gamla vanliga, ur smyghålet, som icke
ens ridderlighet eller artighet kan stop-
pa igen. Jag motade emellertid tillbaka
bitterheten och vaktade mig för att bli het.
Vi pratade länge ännu både om kvinnans
själsförmögenheter och kvinnlig värnplikt
och en del annat, och jag hade glädje av re-
sultatet. Vi kommo överens om, att det
finns en hel del saker som kvinnorna förstå
absolut bättre än männen — och om-
vänt. Men därför att deras begåvning och
anlag äro olika, har man ej rätt att anse
någondera sämre.

Men resan var inte slut. Det var ännu
ett par stationer kvar, när åtta eller nio
eleganta fruor i pälsverk och plymer togo
de lediga platserna i kupén i besittning.

västeuropeiska kulturen: kvinnan på
arbetsmarknaden är en företeelse, som
väl ännu på sina håll kan åstadkomma
en god del förargelse, men knappast
undran eller oförstående, och även mot-
ståndet mot kvinnorösträtten kommer
av senare generationer att betraktas
som utslag av en primitiv och fördoms-
full åskådning, vår upplysta tid till
trots,

G. H. E.

Billiga Handarbeten.**TAPISSERIAFFÄREN, Bryggaregat. 1.**

Gardiner ritade från 12 kr., Kuddar, Bonader,
Löpare 2 kr., Dukar 1 kr. m. m.

Allt ritat på linne.

Norra Bosättningsaffären

21 NORRTULLSGATAN 21
2:dra huset från Odenplan.

Lager av

Glas-, Porslin- o. Husgerädsartiklar.

Allm. Tel. 153 53.

HOTELL VICTORIA

Norra Smedjegat. 14, (Hörnet av Herkulesg.)
Stockholms äldsta, billigaste och mest välkända
privathotell. Tyst och fridfullt läge strax
vid Brunkebergs- och Gustaf Adolfs torg. Elek-
triskt ljus o. telefon i rummen.

Vördsamt **Fru Greta Schubert.**Post- o. Telegrafadr. **HOTELL VICTORIA.** Riks 53. Allm. 6657.**Föreståndarinneplatsen**

vid det å Djursholm befintliga Småbarns-
hemmet, 14 mödrar och 28 barn, är ledig att
tillträdas den 1 oktober 1916. Ansöknings-
tid från nu intill den 1 augusti. Kortare
eller längre vikariat från den 8 april. När-
mare upplysningar lämnas kl. 1-3 å Sven-
ska Fattighetsförbundet, Lästmakaregatan
6, Stockholm, dit även ansökningar böra in-
sändas.

Från vår läsekrets.Till redaktionen av *Rösträtt för Kvinnor.*

I en notis om "Huslig utbildning för kvin-
nor" i senaste numret av *Rösträtt för Kvin-
nor* har genom förbiseende Svenska skol-
köksläraryrinnornas förenings skrivelse till
k. maj:t ang. statsbidrag till husmoders-
skolor med barnvård ej blivit omnämnd
jämte de båda övriga skrivelser, vilka till-
sammans med denna föranlett socialstyrel-
sens betänkande i denna fråga. Jag har
ansett mig böra påpeka detta, dels emedan
den uteglömda skrivelsen var den första,
dels emedan det är den, som i allt väsent-
ligt ligger till grund för socialstyrelsens
förslag.

Stockholm den 4 april 1916.

Ingeborg Walin,

sekr. i Svenska skolkökslärares förening.

»De som döma oss.»

Den av fru Karin Fjällbäck-Holm-
gren i *Rösträtt för Kvinnor* av den 15
mars skrivna artikeln "De, som döma
oss" har överallt ute i landet väckt
stor anklag. Halmstads F. K. P. R.
har i dagarna gått i författning om
att utgiva den som flygblad, vilket kan
rekvireras hos fröken Anna Ljung-
berg, Kungsgatan 6, Halmstad, till ett
pris av 80 öre pr 100 ex.

Det bör ligga i varje rösträttskvinnas in-
tresse att i allt vidare kretsar arbeta för
spridning av *Rösträtt för Kvinnor.*

Kanske hade jag i vanliga fall tagit saken
mera lugnt än jag nu kunde, ty vilket
kafferepskackel blev det inte! Jag tittade
under lugg på de båda ynglingarna, som
hade det svåra trångt i sitt hörn. Jag
skämdes att se dem i ögonen. Men jag
märkte ändå kritiken och deras ironiska
leenden, när de viskande meddelade sig
med varandra. Vad skulle inte de tänka,
när jag knappast kunde värja mig för tan-
ken: — Dom ska ha rösträtt!

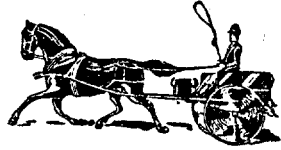
Och allt detta innehållslösa prat, detta
pladder om idel oväsentligheter, när jag
kort förut sökt övertyga de unga männen
om kvinnans begåvning. Inte frågade de
efter alla motbevis, när de hade så levande
vittnesbörd för sin forna åskådning så nära
in på sig. Kort därefter stannade tåget vid
min station, och jag kunde inte under-
trycka en suck av lättnad över att resan,
för min del, var slut.

Hildur Selander.

HELFRID JOHANSSON

FÄRG-, KEMIKALIE- & PARFYMAFFÄR - Birger Jarlsgatan 29, Stockholm

Välsorterat lager av Sjukvårdsartiklar, Kammar, Speglar, Borstar, Hår- & Munvatten, Hand-
crèmeer och Tinkurer, Tvål, Såpa och alla slags Putsmedel.
Telefonorder exp. omgående. Rikstel. 685. Sthlmstel. 8318.

Arvika Vagnfabrik, Arvika.

Sveriges största fab-
rik för tillverkning av
alla sorters lyx- och
arbetskädon
Utställning: David
Bagaresgata 1, Sthlm.
Priskurant på begä-
ran. Riks t. Arvika 87,
Sthlm 4544.

Begär priskurant även å **Kullageraxlar.****Damfriseringen**

48 ODENGATAN 48

Rekommenderar sin kamning och ondulation
m. m.Brudklädsel arrangeras smakfullt och billigt.
Kamning i hemmen.

Vördsamt

A. T. 12920.

ANNA TROLLE.

Mer och mer

övertygas den ärade allmänheten om att YVY-
TVÅLEN är den förnämsta bland tvålar.
YVY-TVÅLEN säljes i varje välsorterad
parfym- och herrekiperingsaffär.

Österlin & Ulrikssons Kem.-Tekn. Fabrik
YSTAD.**Kvinnor i predikstolen.**

Även i Umeå stads kyrka ha kvinnorna
vid åtskilliga tillfällen talat från predik-
stolen. Den första var doktorinnan Hilda
Sjögren, som talade vid ett av Vita Ban-
det anordnat möte för flera år sedan. Nä-
sta föredrag från predikstolen hölls av
fröken Sigrid Netzel från Stockholms K. F.
U. K. Även vid kvinnornas fredsmöte i
Stockholm hölls samtliga anföranden från
predikstolen.

**Kvinnliga spårvagnskonduktörer i
Kristiania.**

Vid de elektriska spårvägarna i Kri-
stiania har man beslutat sig för att för-
söksvis anställa kvinnor som konduktörer.
Det är bolagets mening, att den kvinnliga
betjäningen skall ha samma löner och ar-
betsvillkor som de manliga funktionärerna.

New Yorks rösträttskvinnor svara "Votes
for Women" (*Rösträtt för kvinnor*) i stäl-
let för "Hallå", då de bli uppringda i te-
lefon.

Till våra korrespondenter!

På förekommen anledning få vi påpeka,
att alla meddelanden till R. f. K. skrivas
blott på ena sidan av papperet.

Redaktionen.

Gynna Rösträtt för Kvinnors annonsörer!**A. WAHLGREN**

SLAKTERI & CHARKUTERI

15 B Nybrogatan 15 B

Riks 3054. Allm. 8880 & 23052

FILIAL:

17 Storgatan 17

CHARKUTERI

Riks 8194. Allm. 8865

TILL landsorten ferm expedition.

Hemmets Bakkok.

Min nyligen utgivna bok i tid- och bränslebesparande
bakning efter nya idéer (70 recept), från grovbröd till
gräddtårter och efterrätter erhålles mot insändande av
60 öre i frimärken eller pr postförskott.

FRU ELIN NYSTROM, Kristianstad.

NYA HATTFORMAR

till VÅR-SAISONEN inkomna

Kr. 1.95 för damer. Kr. 1.50 för barn.
Allt till monterering av hattar.

Siden	Färdigt
Sammet	ställbart
Fantasier	Satin
Hattblommor	Hattfoder
Tagelfliator	1 krona.

OBS! Buttericks hattformar äro speciellt
gjorda för hemsyning.

OBS! Gratis råd av i facket kunniga Damer.

Ett parti Sammetshattar
bortslumpas kolossalt billigt.**BUTTERICKS MÖNSTERAFFÄR**

Riks 1726. Drottninggatan 57 Allm. 1410.

Skånska Handskmagasinet

Etablerad 1819

42 JÄRNTORSGATAN 42

Allm. Tel. 14163

Välsorterat lager av in- och utländska Handskar
och Vantar.

Parfym- och herrekiperingsartiklar m. m.

Medlemmar i F. K. P. R. erhålla rabatt.

Louise Blomberg

TVÅL- & PARFYMHANDEL

39 Vesterlånggatan 39

REKOMMENDERAS

Allm. Tel. 2817.

Kammar, Borstar, Svamp m. m.

FRU HEDENSKOGS

Privata Förlossningshem

TROLLHÄTTAN

Rikstel. 145

Rösträtt för Kvinnors

åttonde nummer för 1916 innehåller bl. a.:

I samlingens tecken.

Aktenskapslagstiftningen.

Norska kvinnor som statsråd.

En kvinna. Av Gunnar Hede.

Barnadödligheten i Europa under kriget.

Krigets inflytande på kvinnornas rösträttsfråga.
VIII.En nyupptäckt kvinnorösträttsvän. Fritt efter Vo-
tes for Women av Ellen Wester.

Arbetet ute i landet.

Traditioner och sedvänjor. Av G. H. E.

På tåget. Av Hildur Selander.

Stockholm, Ivar Heggströms Boktryckeri A. B., 1916.